

Audu deģenerācijas enzīmu un to inhibitoru klātbūtnes izvērtējums pacientiem ar ilgstošu psoriāzes gaitu ādā

Katrīna Sandere

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

Ievads. Psoriāze ir hroniska, iekaisīga ādas slimība, kas skar ap 2% pasaules iedzīvotāju. To raksturo ādas vizuālas un morfoloģiskas izmaiņas. Audu deģenerāciju, kompensatoru remodelāciju un ekstracelulārās matricēs atjaunošanu nodrošina matricēs metaloproteināzes (MMP) un to audu inhibitori (TIMP). Šo enzīmu nelīdzsvarota darbība kavē ādas barjeras funkcijas normālu atjaunošanās spēju un ietekmē kopējo ādas aizsargfunkciju.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Par darba mērķi tika izvirzīta imūnhistoķīmiska audu deģenerācijas enzīmu un to inhibitoru noteikšana psoriāzes skartā ādā. Pētījumā tika iekļauti 10 pacienti – vecumā no 19 līdz 68 gadiem ar iepriekš klīniski un histoloģiski apstiprinātu diagnozi *psoriasis vulgaris*. Audu paraugs tika iegūts no neārstēta iekaisuma skarta ādas rajona. Lokālā lidoķaīna anestēzijā veiktas 3 mm *punch*, ādas biopsijas materiāls tika fiksēts Stefanini šķīdumā, atūdeņots un ieguldīts parafīnā.

Rezultāti. Pārskata griezumos tika novērota gan perēķļveida, gan arī difūza iekaisuma infiltrāti dermas kārpīņu slānī, epidermas bazālā slāņa šūnu izteikta proliferācija, parakeratoze un sviedru dziedzeru glandulocītu vakuolizācija. MMP-2 saturošo šūnu daudzums svārstījās no maz (+) līdz daudz pozitīvo struktūru (+++) redzes laukā – īpaši dermas iekaisuma šūnu perēķļos, dažviet arī epidermā. Kopumā tika konstatēts vidēji daudz (++) pozitīvo struktūru. TIMP-2 klātbūtne tika konstatēta deviņu pacientu audu paraugos – kopumā maz (+) pozitīvo struktūru redzes laukā. TIMP-2 saturēja keratinocīti un dermas saistaudu šūnas. TIMP-4 saturošu šūnu klātbūtne variēja no maz (+) līdz daudz (+++) pozitīvām šūnām redzes laukā epidermas keratinocītos un vidēji daudz (++) dermas saistaudu šūnās. Visos ādas paraugos bija vērojams TIMP pozitīvo struktūru pārsvars pār MMP-2.

Secinājumi. MMP-2 palielināta ekspresija dermas iekaisuma perēķļos un pēc tam TIMP-2 samazināta un TIMP-4 palielināta ekspresija liecina par nevienmērīgu remodelācijas procesu norisi iekaisuma skartā ādā. Iespējams, izteiktā TIMP-4 faktora klātbūtne ietekmē keratinizācijas procesa norisi psoriāzes skartā ādā.